

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. II. De congrua parochorum & Vicariorum portione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

RESPONSVM III.

De congrua parochorum & Vicariorum portione.

1. Postulari an debeat, & a quo possit?

Iudicium hoc non dari, nisi postulatum fuerit, ex l. 4. §. hoc autem iudicio. D. de damn. infec. & ibi DD. ait Rebuffus tractat. de congrua n. 14. sed rectius dicitur ex officio iacumbere Ordinario. ex clem. 1. de iur. patronat. non tantum initio, ut admittit Rebuffus; sed & postea; si vicarius non tantum congrue non se sustentat; sed nec hospitalitatem, & alia parochi onera, ut dicitur, sustineat. parochianos denique, eosque quorumcumque interest, congrue portionis assignationem postulare posse diximus in consult. can. tit. de paroch. consult. 7. quinimo recte Rebuffus ubi sup. n. 15. 16. non posse ait vel expresse vicarium renuntiare portioni congrue; in preiudicium successorum, vel iurium Episcopaliu, adde, vel pauperum, & hospitem. quin & n. 31. simoniacam dicit esse conventionem de non petenda congrua portione, si initio fiat, sed nec transactione, aut aliis tolli posse. n. 90. 91.

2. Vicarius perpetuus esse an debeat?

Portionem congruam restringit Rebuffus ad vicarium perpetuum n. 18. sed extendit fecus Concilium Trid. s. 14. c. 18. ubi vacante pastoratu debet Episcopus statim idoneum vicarium cum congrua, inquit, eius arbitrio fructuum assignationis portione constituere, qui onera ipsius ecclesie sustineat, donec ei de rectore prouideatur. temporali ergo hic etiam vicario congrue prouidetur. ex qua ipsius, inquit, ecclesie onera sustineat. haec enim describitur congrua. sed & Tridentinum. s. 7. c. 7. congruam assignari vult vicario etiam non perpetuo. & sic in praesentatione a religiosis exemptis assignari iubetur. in d. c. de monachis. X. de praeb. c. 2. de supplend. neg.

3. Quae congrua?

Pralat. c. 1. de praeb. in 6. ubi id extenditur ad qualescumque patronos: & nisi id praestiterint, & vicarios praesentauerint, supplet Ordinarius. clem. 1. de iur. patronat. cuius clementinae ordinem n. 25. & seqq. contendit Rebuffus esse sequendum; alijs contententibus non esse necessarium. imo Lepius vacantis adhuc vicariae taxatur congrua portio; vt magis idonei prouocentur.

Vicarium ad rationem reddendam obligant canones in c. in Lac. ranens. de praeb. c. ex literis in fin. de iur. patronat. c. cum & plantare. §. in rebus eccles. de privileg. c. sane. 16. q. 2. Episcopo quidem de populi cura; Abbati vero pro rebus temporalibus, ad monasterium pertinentibus: id est, illis, quas nomine monasterij, seu patroni recipit non vero de portione sua congrua, nisi sit regularis, quia rei suae quique moderator est, & arbiter, facultates suas alteri nudare, aut rationem dare non tenetur. sed earum tantum, quas nomine alieno administat. clem. quia contingit. de religiof. dom. late Rebuff. ibid. n. 42. & seqq. vide quae diximus in Consult. can. de regular. conf. 6.

A quo congrua peti possit: quare ait Rebuffus ibid. n. 47. & argenteraliter ab omnibus qui ecclesiae prouentus recipiunt. latius diximus de paroch. conf. 4. §. nam ad laicos de repar. eccl. cons. 4. §. sequitur. & in l. pont. noui anal. de paroch. n. 12. & seqq. de feud. n. 3. de adificand. eccl. n. 13. ubi de decimis feudilibus etiam diximus. quae si cum dominij, & sub feudis iam ante laicis concessis ad ecclesiam venerint; huiusmodi decimae a laicis feudij nomine possessae, non tam censentur ab ecclesia moueri, quam ab illis dominij; neque naturam ecclesiasticarum induisse. vide 17. cons. de decim. conf. 439. n. 4. §. sed ob nequum feudalem qui reuerentiam impedit ad primariam naturam mero iure; cum illa sit spiritualis; ille

ille secularis; magis ad iudicium
seculare quam ecclesiasticum per-
tineant. c. ex transmissa. X. de foro.
comp. quamvis nostratia edicta de-
cimas quocumque titulo ab ipsis
ecclesijs possessas non eximant ab
oneribus ecclesiasticis. quod ite-
rum examinandum est cum patro-
ni aut donatores decimas ecclesijs
non simpliciter dederunt, sed sub
oneribus, quæ annuè præstanda
sunt. nam eatenus censendæ sunt
adhuc penes laicos esse. quia bona
non dicuntur nisi deducto ære
alieno, onere atque impensis. l.
mulier. D. de iur. dot. l. fructus. D.
sol. mat. l. r. c. de fruct. & lit. exp. C.
presenti. §. fin. de off. ord. in 6. deni-
que dicendum est de omnibus de-
cimis onus feudale retinentibus,
releuatisque à laicis, penes quos
adhuc est directum dominium suo
modo, vt verè non recuperent natu-
ram spiritualem, sed tantum
quæ liberè sunt reuersæ, quamvis
edicta non consonent.

^{7.} Qua actio-
net
Qua actione petenda sit con-
grua? etiam querit Rebuffus. n. 52.
& rectè ait conditione ex lege,
& d. decretali de monachis &c.
vindicare etiam potest, si in re cer-
ta semel fuerit constituta. sic vin-
dicare dicuntur, qui indultum ha-
bent de percipiendis noualibus,
vnam earum medietatem, alteram
relinquunt pro congrua parochi.
c. 2. §. 1. & seqq. de decim. in 6. & in
Gallia praxim ait obtinere Rebuf-
fus, vt vicarij & parochi petant si-
bi adiudicari decimas veteres, &
nouales; & in subsidium congruam
portionem: sed is modus apud nos
non vsurpatur. nisi fortè non anti-
qua satis sit possessio aduersarij, &
titulus non appareat. tunc enim
parochus præsumptionem pro se
habet, nisi titulus exhibeatur, aut
immemorialis sit possessio. c. 1. de
prescript. in 6. quod capitulum latè
examinauimus in Consult. can. de de-
cim. cons. 5.

Petitur ergo hic regulariter af-
signatio congruæ portionis. nec

opus est hodie expressione nomi-
nis ipsius actionis. sed contingit
nonnumquam dubitari, quotam
cum alijs decimarum partem ha-
beat parochus? & nisi titulus pos-
sessione liquida sit, pro parochi
standum est. d. c. 1. cui fauet ius
commune, quatenus aliud non li-
queat. sed cum parochum dixi-
mus, primitiuum non excludi-
mus: dummodo talem esse con-
ster. quo casu potiora sunt illius
iura, salua vicario congrua. Rebuff.
d. tract. n. 108. & seqq.

Querit exinde Rebuffus n. 55.
coram quo Iudice peti debeat
congrua portio? & ait coram Or-
dinario. idque conuincunt textus
quos supra allegauimus etiam ad-
uersus quomodolibet exemptos.
negat n. 57. ad inferiores id specta-
re: tamen alicubi obtinuerit, vt
& Archidiaconi de illa statuunt.
Conseruatores Apostolicos per-
mittit cognoscere, non Iudices
seculares. quod & tradit Ant. Fa-
ber. in Cod. suo. tit. de iurisd. dnm. iud.
d. 18. sed apud nos quid obtineat
diximus in iur. Pont. nou. anal. de pa-
roch. n. 12. & seqq.

Negat etiam n. 60. summariam
illius esse cognitionem: sed apud
nos contra statutum est in Synodo
proninc. Mech. 1607. Romæ pro-
bata. tit. 17. c. 4. diximus ibid. n. 11.
& probat edictum ad illam ar. 15.

Quanta debeat esse congrua?
querit Rebuffus n. 80. quartam
quartæ assignari aliquando soli-
tam liquet ex c. extirpandæ. de pre-
bend. sed apud nos ferè duæ tertiæ
à nobilibus olim possidebantur,
quæ multis locis fundandis mo-
nasterijs, aut collegijs datæ sunt;
vna tertia parochi relicta. quæ
vbi fortè videbatur exuberare ali-
quantulum, multis locis ipsæ pa-
rochiales incorporatæ sunt mona-
sterijs, aut Capitulis; & sic ea ter-
tia diuisa vt vicarius mediam ter-
tiam obtineret. iudicio Curie
quartam pro congrua instar Tre-
bellianicæ adiudicatam refert Re-
buffus.

^{8.} Goram
quo iudi-
ce?

^{9.} Quo ordi-
ne litis.

^{10.} Quanta?

buffus. Concilium Trid. autem s. 7. c. 7. tertiam, maiorem vel minorem partem adiudicari permittit. d. autem c. extirpandæ exigit ut pars vicarij sit sufficiens. remittit quidem d. c. 7. illud arbitrio Ordinarij; sed utique secundum canones regulato: id est, ut loquitur Clemenens in c. 1. de iur. patronat. in clem. ut secundum conscientiam moderationem portionis, inquit, ipsius debite faciant; nec odio, vel favore, vel alias in pluri, vel minori circa illam scienter excedant. vnde queritur Pius V. quosdam Ordinarios, ex facultate arbitrij per Concilium concessi, ita modum, inquit, excessisse, ut parum aut nihil ex fructibus, redditibus, & proventibus parochialium ecclesiarum sic unitarum ecclesijs, monasterijs, beneficijs, collegijs, alijsue locis pjs remanserit, cum tamen ad divina officia celebranda, hospitalitatem seruandam, & charitatis opera exercenda, & onera illis incumbenti supportanda rationes essent factæ. quare imposterum portionem congruam non minorem esse voluit scutis quinquaginta, nec maiorem centum. quod ferè imitatum est Concilium prouinc. Mechlin. 1607. tit. 17. c. 3. ut neque desit vicario quod necessarium sit: nec supra id patronis auferatur; quo minus & illi oneribus sibi incumbentibus possint satisfacere.

Itaq; ut Rebuffus ait n. 16. & seqq. expendenda sunt in vicario illius victus, dignitas, gradus, scientia, nobilitas, familia necessaria, denique beneficij onera, cathedratici, synodatici, similibusque iurium Episcopaliū, hospitum pauperum, fabricæ, procurationum, ætatis, mos regionis, & beneficij facultates. ut dos constituitur ex dignitate, & facultatibus, ex numero liberorum. l. si filia. 43. de legat. 3. quæ omnia tamen à Pio V. intra centum scuta rediguntur: cuiuscumque, inquit Pius, valoris parochialis ecclesia unita fuerit. & habita etiam ratione reddituū & onerum

loci cui parochialis ipsa unita sit. ita quod portiones vitæ & infra dictas summas scutorum centum, & scutorum quinquaginta hæcenus assignatæ, vel in posterum forsan assignandæ, quoad excessum & defectum huiusmodi nullius roboris & momenti existant, & ad summas prædictas reducæ & aucte respectu censentur. vnum tantum casum excipit, quo ecclesia unita non excedit scuta quinquaginta. tum porro sufficit, quod omnes fructus, inquit, dumtaxat attribuuntur vicario parochiali. ut vicarij causa in defectu portio sit, quàm ecclesiæ, cui facta est vnio. Faber in Codice l. 1. r. 2. dist. 5. 3. Rebuff. ibid. n. 101.

Sed neque apud nos obinet, quod ait n. 65. Rebuffus, vti tenet onera referatur clericus, quem debet habere parochus; & hinc quo missam celebrare non potest. c. presb. X. de sil. presb. sed populus illum alit per singulas domos, arata, aut alias annonam assignando. & ferè ludi magistri officium coniungitur iuxta, c. 3. X. de vni. & hinc cler. quo fit ut ex minerali magis competenter alatur: & ordo ecclesiasticus seruetur, qui in sortem domini vocatos huiusmodi muneribus addicit. eoq; & peniti literarum esse debent, non futores aut factores duntaxat. nam imperitos ad tonsuram promoueri est prohibitum sub pœna suspensionis à collatione clericatus. c. fin. de tem. por. ord. in 6. & desiderat Concilium Trid. s. 23. c. 17. vt omnes functiones reipsa suis ordinibus restituantur.

Querit iterum n. 85. quid in quartam imputari debeat? & ait Rebuffus non aliud, quam quod iure ecclesiæ suæ habet: non extra eam causam, non obligationes incertas, non distributiones, non anniuersaria, non alias fundationes, non legata pro missis, aut quodcumque lucrum aliunde habitum, quam iure parochiali.

At verò Pius V. congruam constituit computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obventionibus communiter percipi solitis, & consonat d.c. 3. Concilij Mechliniensis: computatis, inquit, certis fructibus, & emolumentis, ac incertis, seu accidentalibus, quæ ad certam summam communiter tribus aut quatuor annis ultimò præteritis, redigi possunt. Et neque Pius V. neque Synodus certa illa vel incerta requirit haberi iure parochiali, quinimò Concilium Trid. §. 24. c. 13. parochorum tenuitatem suppleri vult per beneficiorum simplicium vnionem: at illa semper eam clausulam habet, vt nihilominus illorum supponentur onera consueta: cum quibus res transire dicitur ad quemcumque possessorem. & d. Synodus à Sede apostolica probata etiam admittit vnionem vicinarum, & minorum ecclesiarum parochialium, vtique rursus cum suis oneribus: quibus vtrobique vicarius satisfaciatur, nec stipendia ex fructibus deducatur.

Sed vtique quasi iam propria, per vnionem ecclesiæ onera subit. vnde aliquando, dum citra vnionem huiusmodi prouentus percipiuntur, id solum, quod onerum honorario soluto superest, in congruam imputandum videtur. quamuis Synodus d. c. 3. vnionibus adiungit, & comparat deferuituras, vnde in hac prouincia idem de vtrisque non improbabiler dicitur iudicium.

Nec vllibi statuitur, vt gratis debeat habere parochus congruam: & labor quilibet alius mistæ, aut cuiuscumque officij diuini, anniuersarij, laudum, vesperarum, non possit proficere ad congruam inueniendam. non enim otio parochi fauent leges, sed & dominicis, festisque diebus, atque alijs sæpe celebrare tenetur: cum qua obligatione generali sæpe compatibilis est fundatio specialis, etsi amplior fuerit labor, quam ex ob-

ligatione generali debeat, satisfactio intentioni canonum, si quo modo sufficienter viuere, & onera ecclesiæ supportare valeat, & verò Constitutio Pij V. desiderat finem vnionum, non interuerti, quantum fieri potest per subtractionem fructuum: ita tamen vt nihilominus, inquit, cura animarum d. parochialium laudabiliter exerceatur: id obtineri potest quamuis parochus ad peculiarem insuper laborem aliquem obligetur. finis autem moderatur media, idque eò magis dicendum est, quod d.c. 13. Concilium Trid. post media ibidem proposita permittit Episcopo, vt qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro rectoris aut parochie necessitate decenter sufficiat. commodior autem erit ea ratio, quæ eiusmodi onera & fructus confandit, nec delicate nimis vicario faueat: dummodo tantum redigatur, quod sufficiat.

Pro rectoris, inquit, aut ecclesie necessitate: in alternatiuis, autem sufficit alterum adimpleri. c. 70. de reg. iur. in §. adeo vt portio pro ecclesiæ necessitate congrua, augenda non sit pro necessitate personæ: sed semel rectè constituta, vt minui non debet, e. auaritia. de prebend. ita nec augeri, ex contrariorum disciplina, & imputare sibi debeat, qui beneficium sibi non sufficiens acceptauit. Rebuff. ibid. n. 92. nisi rebus fortè mutatis. ibid. n. 93. 100. Parochiæ autem magis quam persona rectoris respectum habet d. Synodus d.c. 3. in verb. nisi fortè parochia amplitudo aliquid amplius ultra 50. libras requireret. quæ verba examinauimus d. cons. 3. & Conc. Trid. §. 21. c. 4. vbi populum numerosum in vno casu, & in altero distantiam locorum considerat, vbi etiam est casus singularis, vt cum pro numero populi plures assumendi sunt à rectore sacerdotibus, etiam taxa Piana, & prouincialis debeat excedi.

Denique n. 81. quærit Rebuffus,

12.
Pro necessitate ecclesiæ & temporis.

13.
Quibus in rebus?

fus, quibus in rebus assignanda sit portio? & ait in fructibus, & proventibus beneficij. *c. 1. de preb. in c. clem. 1. de iur. patronat. ad quem modum Concilium Trid. d. c. 7. portione, inquit, etiam super certa re assignanda. vbi & res vna, quod non probat Rebuffus. n. 84. & stabilis, seu ex fructibus assignari potest. Obijcit sibi Rebuffus c. vobis. 12. §. 2. nec cuiquam clerico pro portione sua aliquod solum ecclesie putetis esse deputandum, ne per incuriam & negligentiam minuatur: sed non agit de portione vicariorum, sed administratione veteri bonorum ecclesie, tunc adhuc indiuisorum; arbitrio Episcopi administrandorum & partiendorum. at verò d. Constitutio Pij V. & d. c. 3. synodi Mechlin. dum iubet illam congruam non supra centum scuta, nec infra quinquaginta taxari, nec pensionem nummariam videtur significare. at verò exaudienda est illa secundum Conc. Trid. d. c. 7. §. 7. quod & in rebus permittit assignari: & porro pergit Constitutio Pij V. *sue in quantitate*, inquit, *aut quoad fructuum, pecuniarumque numerata, fundo seu alia re stabili huiusmodi portio constituatur.* & quia Concilium commodiorem rationem permittit Episcopo d. c. 13. §. 24. satis plerumque erit in rebus certis assignari portionem, cuius merces, quæ detrahetur patrono, sæpe minor futura esset, quam fructus ex ipsius industria vicarij eundem fundum colentis, seu administrantis colligendus. accedit quod rerum pretia sequuntur caritatem annonæ, in pecunia autem illis mutatis sæpius actum agere oportet, & parochos futuris ex mutatione controuersijs exponere. quod vitandum quantum fieri potest.*

14.
Exequenda
appellatio-
ne remota.

Ad extremum quod super congrua portione statutum est appellatione suspenditur. *Rebuff. n. 19. d. Synodus c. 4.* non obstante appellatione iubet exequi, quod & de-

legati apostolici sequi tenentur. cum Synodus illa sit Romæ probata. imò Trid. d. c. 7. §. 5. & 7. ab assignatione congruæ portionis remouet appellationes, vtique quoad effectum suspensium. vt d. Synodus d. c. 4. & c. uati à Barbof. in *Collec. DD. ad d. c. 7. in verbo appellat.* & hic datur auxilium brachij secularis, siue per interlocutoriam, siue definitiuam quid sit decretum. *de vbi sup. in iur. pont. no. anal. n. 12.* etiam ad parochianos collectandos. *ibid.* quæ remedia quò magis sunt prompta, minùs licet cessare à diuinis, etsi populus in ministrandis necessarijs deficeret. *Rebuff. n. 94.*

RESPONSVM III.

De finibus parochiarum.

DE Vm quæritur de finibus parochiarum magnam præsumptionem faciunt fines pagorum, iurisdictionumque sacularium. quippe Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, dioceses, parochiæ institutæ sunt secundum loca, limitesque provinciarum, urbium, pagorum. *c. vrbes. c. in illis & tot. dist. 80. c. provincia. cum seqq. dist. 99. c. si uote. c. 9. 3. c. ecclesias. 3. q. 1. c. pastoral. X. de his quæ sunt à prelat. Concil. 1. Constantinop. c. 2.* adeo quidem, vt & semel constitutos fines confundere, mutare ue uilatenus, rigide reuocatum sit. *c. licet. c. quicumque. c. inter. 16. q. 3.* neque præscriptio admittatur. *ibid. & c. super. X. de paroch. tanquam irrationabilis. c. cum sint homin. s. X. de decim.* ita tamen si fines legitima probatione, vel alius indubitata fide appareant. *d. c. super in fin. alioquin præscriptio etiam in his finibus ualet. c. per singulas. cum pluribus alijs. ibid. q. 3.* ita ut quædragenario possessori finium turbatio fieri non debeat. *c. uolamus. 10. q. 4. c. quia. X. de præscript. vt tamen*